

NOTATKA / NOTE

Nowe dane dotyczące rozmieszczenia sówek (Lepidoptera, Noctuoidea: Erebidae, Noctuidae) w Wielkopolsce

New data on the distribution of noctuid moths (Lepidoptera, Noctuoidea: Erebidae, Noctuidae) in Wielkopolska province (Western Poland)

Łukasz MATUSZEWSKI

ul. Ajschylosa 1, 60-461 Poznań, e-mail: lukaszm@hot.pl, ORCID: 0000-0002-6090-0647

ABSTRACT: Fieldwork in the Bogdanka River valley led to the discovery Noctuidae species rare to Wielkopolska in particular – *Mythimna vitellina* (HÜBNER, 1808) – along with a few other rare species from this family mentioned in this article.

KEY WORDS: new records, fauna, Poznań, Poland.

Badania nad motylami Wielkopolski, w tym aglomeracji poznańskiej, trwają już od początku XX wieku (SCHUMANN E. 1903). Dla nadrodziny Noctuoidea: Erebidae, Nolidae, Noctuidae zostały one podsumowane w opublikowanej monografii (NOWACKI i WĄSALA 2018).

Kontynuacją badań w tym regionie jest stały monitoring terenów zlokalizowanych wzdłuż doliny rzeki Bogdanki, który autor prowadzi od 1999. Jest to tzw. „zachodni klin zieleni”, w obrębie którego utworzono pięć użytków ekologicznych, wśród nich użytek ekologiczny „Strzeszyn” oraz „Bogdanka” (URBAŃSKI i in. 2008). Monitoring tego obszaru ma na celu badanie dynamiki zmian w obrębie rzędu Lepidoptera, w szczególności motyli z nadrodziny Noctuoidea oraz uzupełnienie wiedzy o ich występowaniu na omawianym terenie oraz rozszedleniu w Polsce.

Wyniki realizowanych badań, uzyskane już po opublikowaniu wspomnianej monografii, zostały przedstawione w kolejnych pracach (WĄSALA i MATUSZEWSKI 2020, 2021; NOWACKI i MATUSZEWSKI 2023).

Poniżej podano informacje o kolejnych gatunkach sówek stwierdzonych po raz pierwszy na omawianym terenie, w okresie po ukazaniu się powyżej wymienionych artykułów.

Amphipyra livida (DENIS & SCHIFFERMÜLLER, 1775)

– XU21 Poznań-Strzeszyn, 25 IX 2024, 1ex.

Gatunek szeroko rozszedlony, choć znany z niewielu stanowisk na terenie kraju. Występuje lokalnie i pojedynczo na obszarze całej Wielkopolski (NOWACKI i WĄSALA 2018). Na badanym terenie stwierdzony po raz pierwszy.

Apamea furva (DENIS & SCHIFFERMÜLLER, 1775)

– XU21 Poznań-Strzeszyn, 23 VI 2023, 1ex.

W Polsce wykazywany lokalnie jako pojedynczy, częściej we wschodniej i południowej części kraju. W Wielkopolsce występował dotychczas tylko na kilku nielicznych stanowiskach (NOWACKI i WĄSALA 2018). Na badanym terenie stwierdzony po raz pierwszy.

Mythimna vitellina (HÜBNER, 1808)

– XU21 Poznań-Strzeszyn, 30 VIII 2024, 1 ex.

W Polsce migrujące osobniki notowano w wielu regionach, w szczególności na południu, wschodzie i w centrum kraju (BUSZKO i NOWACKI 2017). Jest to gatunek ponto-mediteranejski, występujący licznie w całej południowej Europie i południowo-zachodniej Azji. Jako gatunek migrujący, w niektóre lata dociera do środkowej Europy, a nawet do Skandynawii (NOWACKI i BUSZKO 2019). Z Wielkopolski wykazany dotychczas jeden raz z Puszczy Zielonki koło Poznania (NOWACKI i WĄSALA 2018).

Wszystkie wymienione osobniki Noctuidae odłowione zostały na światło lampy rtęciowo-żarowej 250 W lub UV 8 W. Materiały dowodowe znajdują się w kolekcji autora.

Po uwzględnieniu gatunków przedstawionych powyżej oraz wszystkich wcześniej wykazanych, na terenie Poznania stwierdzono do chwili obecnej występowanie 338 gatunków sówek. Na obszarze prowadzonych badań, w zachodniej części Poznania, w dolinie rzeki Bogdanki, odnotowano w XXI wieku aż 292 gatunki sówek. Wynik ten świadczy o dużym bogactwie przyrodniczym terenów, na których prowadzone są badania. Stanowi to przesłankę do dalszej ochrony tych obszarów przed zagrażającą im zabudową oraz nadmierną eksploatacją turystyczno-rekreacyjną.

PIŚMIENNICTWO

- BUSZKO J., NOWACKI J. (red.) 2017. The distributional checklist of the Lepidoptera of Poland. Polish Entomological Monographs, **13**: 1-222.
- NOWACKI J., BUSZKO J. 2019. Atlas motyli Polski. Część IV. Sówki. Grupa Image, Warszawa. 564 ss.
- NOWACKI J., MATUSZEWSKI Ł. 2023. Materiały do poznania rozmieszczenia sówkowatych (Lepidoptera: Noctuidae) na obszarze Polski. Wiadomości Entomologiczne, **42** (online 16A): 103-105.
- NOWACKI J., WĄSALA R. 2018: The noctuids (Lepidoptera, Noctuoidea: Erebididae, Nolidae, Noctuidae) of Wielkopolska (west-central Poland). Polish Entomological Monographs, **15**: 1-96.
- SCHUMANN E. 1903. Die in der Provinz Posen beobachteten Grossschmetterlinge. Zeitschrift der Naturwissenschaftlichen Abteilung der Deutschen Gesellschaft für Kunst und Wissenschaft in Posen, **9**: 33-109.
- URBAŃSKI P., SZPAKOWSKA B., RASZEJA E. 2008. Walory rekreacyjne zieleni Poznania. Nauka Przyroda Technologie, **2**, 4, #27.
- WĄSALA R., MATUSZEWSKI Ł. 2020. Sówki (Lepidoptera: Noctuoidea: Erebididae, Nolidae, Noctuidae) nowe dla zachodniej części miasta Poznania. Wiadomości Entomologiczne, **39** (2): 1-2.
- WĄSALA R., MATUSZEWSKI Ł. 2021. Uzupełnienie danych dotyczących rozmieszczenia sówek (Lepidoptera: Noctuoidea: Erebididae, Noctuidae) w dolinie rzeki Bogdanki w na terenie Poznania w Wielkopolsce. Wiadomości Entomologiczne, **40** (4): 15-18.

Wpłynęło: 24 kwietnia 2025
Zaakceptowano: 26 czerwca 2025